

Hanna Czaja-Cieszyńska

Uniwersytet Szczeciński
Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług
Katedra Rachunkowości i Controllingu
e-mail: hanna.czaja@wzueu.pl

Wykorzystanie sprawozdań finansowych organizacji pozarządowych w Polsce w procesie fundraisingu

Kody JEL: L31, M41, M48

Słowa kluczowe: trzeci sektor, organizacje pozarządowe, NGO, źródła finansowania, *fundraising*

Streszczenie. W krajach zachodnich organizacje pozarządowe stanowią ważny element demokracji oraz fundament społeczeństwa obywatelskiego. Również w Polsce w ostatnich latach rozwój tak zwanego trzeciego sektora przybrał na sile. W 1997 roku działało ponad 27 tys. podmiotów tego typu, podczas gdy dziś jest ich około 87,7 tys. (GUS, 2016, s. 7). Organizacje pozarządowe podobnie jak inne jednostki gospodarcze zobligowane są przepisami prawa do raportowania. W przypadku tych podmiotów funkcja informacyjna sprawozdań finansowych jest jednak szczególnie ważna, kształtuje bowiem wiarygodność organizacji oraz potwierdza transparentność jej działań. Celem artykułu jest wyjaśnienie przydatności sprawozdania finansowego jako użytecznego źródła informacji o sytuacji organizacji pozarządowej, ze szczególnym uwzględnieniem korelacji między ilością i jakością prezentowanych informacji finansowych a skutecznością w procesie fundraisingu.

Wprowadzenie

Organizacje pozarządowe, realizując cele społecznie użyteczne, powinny dążyć do zachowania transparentności oraz informować swoich interesariuszy o podejmowanych działaniach. Jednym z podstawowych narzędzi komunikacji w tym zakresie jest sprawozdanie finansowe. Niestety duża część organizacji pozarządowych w Polsce prowadzenie ksiąg rachunkowych traktuje jako „zło konieczne”, a wymóg sporządzania sprawozdania finansowego jako niewnoszący żadnej wartości dodanej obowiązek. Tymczasem praktyka

pokazuje, że w przypadku podmiotów trzeciego sektora, ale nie tylko, raportowanie może przynieść szereg wymiernych korzyści. Okazuje się bowiem, że w zdobywaniu funduszy bez względu na to, czy środki te pochodzą od darczyńców indywidualnych, instytucjonalnych czy korporacyjnych (biznesowych), informacja jest skuteczniejsza niż domysły.

Celem artykułu jest wyjaśnienie przydatności sprawozdania finansowego jako użytecznego źródła informacji o sytuacji organizacji pozarządowej, które może potwierdzać jej wiarygodność oraz gwarantować transparentność prowadzonych działań, ze szczególnym uwzględnieniem korelacji między ilością i jakością prezentowanych informacji finansowych a skutecznością w procesie fundraisingu. Niniejsze rozważania są głosem w dyskusji nad obowiązkami sprawozdawczymi organizacji pozarządowych w Polsce, a podczas ich przeprowadzania zastosowano następujące metody badawcze: studia literaturowe, analizę aktów prawnych, a także metody indukcji i syntezy użyte podczas formułowania wniosków.

1. Podstawy prawne funkcjonowania organizacji pozarządowych w Polsce

Funkcjonowanie organizacji pozarządowych jest powszechną praktyką we wszystkich demokratycznych społeczeństwach. W Polsce działalność organizacji pozarządowych regulowana jest wieloma przepisami. Na najwyższym szczeblu prawo do zrzeszania jako jedną z podstawowych wolności obywatelskich gwarantuje Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (1997). Zgodnie z art. 12 tej ustawy Rzeczpospolita Polska zapewnia wolność tworzenia i działania związków zawodowych, organizacji społeczno-zawodowych rolników, stowarzyszeń, ruchów obywatelskich, innych dobrowolnych zrzeszeń oraz fundacji.

Kolejnym aktem prawnym, który w sposób szczegółowy reguluje zasady funkcjonowania organizacji pozarządowych w Polsce, jest uchwalona 24 kwietnia 2003 roku ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W myśl zawartej tam definicji organizacją pozarządową jest niebędąca jednostką sektora finansów publicznych i niedziałająca w celu osiągnięcia zysku osoba prawna lub jednostka nieposiadająca osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, utworzona na podstawie przepisów ustaw, w tym fundacje i stowarzyszenia (Ustawa, 2003, art. 3 ust. 2). Warto w tym miejscu podkreślić, że poza wymienionymi w ustawie fundacjami i stowarzyszeniami w szerokim ujęciu w ramach pojęcia *organizacja pozarządowa* mieszczą się również inne formy prawno-organizacyjne. Są to między innymi (Leś, 2009, s. 362–363): organizacje pracodawców, związki zawodowe, partie polityczne, organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego (m.in. cechy, izby gospodarcze, izby branżowe, kółka rolnicze), pozostałe świeckie organizacje, jednostki kościołów i związków wyznaniowych prowadzących działalność świecką. Tym niemniej najpopularniejszymi formami prawnymi, w których działają organizacje pozarządowe w Polsce, są fundacje i stowarzyszenia. Kwestie prawne związane z działalnością fundacji reguluje Ustawa (1984), z kolei szczegółowe wytyczne dla stowarzyszeń zawiera Ustawa (1989).

Poza wymienionymi już aktami prawnymi dedykowanymi podmiotom trzeciego sektora organizacje pozarządowe, podobnie jak inne jednostki gospodarcze, obowiązują również inne regulacje o charakterze ogólnym. Są to ustawy i rozporządzenia, które regulują różne aspekty ich działalności. Za przykład mogą posłużyć między innymi ustawa o rachunkowości (2016), ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych (2016), ustawa o podatku od towarów i usług (2016), kodeks pracy (2016).

Podsumowując, należy podkreślić, że organizacje pozarządowe jako instytucje zaufania społecznego są szczególnie wrażliwe na zmiany w zakresie przepisów prawa. Wyzwania proceduralno-prawne to jednak niejedyny problem, z którymi muszą się mierzyć. Kluczowe z punktu widzenia ich egzystencji, a także przeprowadzanych rozważań są bowiem trudności w pozyskiwaniu środków finansowych.

2. Fundraising w działalności organizacji pozarządowych w Polsce

Jak wynika z licznych badań i analiz (Kolon/Jawor, 2016, s.72), dominującym źródłem finansowania trzeciego sektora w Polsce jest wsparcie instytucjonalne – obecnie środki publiczne stanowią aż 55% przychodów ogółem (składki członkowskie, mimo iż są najpopularniejsze, to dla większości podmiotów mają marginalne znaczenie). To powoduje, że jedynie niewielki odsetek organizacji pozarządowych może określić swoją sytuację finansową jako stabilną. Tymczasem wyższy poziom finansowania z filantropii indywidualnej i biznesowej uniezależnia od środków publicznych i zwiększa poczucie finansowej suwerenności. To powoduje, że jednym z wyzwań stojących przed polskimi organizacjami pozarządowymi jest dywersyfikacja źródeł finansowania. Pomocna w tym zakresie może być działalność określana mianem fundraisingu.

Fundraising jest stosunkowo nowym typem aktywności społecznej. Etymologicznie słowo to wywodzi się z języka angielskiego (nie ma swojego polskiego odpowiednika), gdzie ang. *fund* oznacza fundusze, a *raising* zbieranie. Głównym celem fundraisingu jest zatem pozyskanie funduszy na działalność organizacji pozarządowych. Zgodnie z definicją Polskiego Stowarzyszenia Fundraisingu jest to planowe, etyczne i skuteczne zbieranie pieniędzy, które mają służyć dobru wspólnemu (*O fundraisingu*, 2017).

W krajach zachodnich *fundraising* uznawany jest za naukę, a nawet sztukę (Głazewska, Schimanek, Tokarz, 2005). To strategia działania, a nawet filozofia organizacji pozarządowej zorientowana na budowanie trwałych, stabilnych relacji z otoczeniem (urzędami, sponsorami, członkami organizacji, jej beneficjentami i darczyńcami). Budowanie tych relacji trwa latami i wymaga właściwego doboru metod i narzędzi komunikacji. Proces komunikacji z otoczeniem może się odbywać na różnych płaszczyznach i przy użyciu zróżnicowanych środków. Wśród najpopularniejszych narzędzi fundraisingowych służących do pozyskiwania funduszy wymienia się między innymi (por. Świdarska, 2011, s. 16): imprezy publiczne (tzw. *special events*), kwesty, aukcje, loterie, strony internetowe (klikanie w banery), *crowdfunding* (finansowanie społecznościowe), *direct mailing*

(poczta tradycyjna), e-mailing (poczta elektroniczna), specjalne linie telefoniczne oraz specjalne SMS-y, kontakt bezpośredni (działania typu *door to door*).

Skuteczne wykorzystanie narzędzi fundraisingu jest niezwykle trudne i wymaga zaangażowania wykwalifikowanych specjalistów (tzw. fundraiserów). Im bardziej doświadczona i wyspecjalizowana kadra, tym większe prawdopodobieństwo sukcesu (Walker, 2012, s. 2). Jest to szczególnie ważne, ponieważ w fundraisingu łatwo popełnić błąd, którego skutki są nieodwracalne – nadszarpnięcie lub utrata zaufania wobec organizacji pozarządowej. Aby tego uniknąć, w 2006 roku przedstawiciele 24 państw, w tym Polski, przyjęli Międzynarodową Deklarację Zasad Etycznych w Fundraisingu (Dziel, 2007, s. 58). Głównym celem tego dokumentu było dążenie do odpowiedzialnego i przejrzystego pozyskiwania i gospodarowania funduszami poprzez stworzenie uniwersalnych zasad etycznych. Zgodnie z tymi założeniami etyka fundraisingu opiera się na pięciu fundamentach. Są nimi: uczciwość, szacunek, integralność, empatia i transparentność.

Podsumowując, należy podkreślić, że w procesie fundraisingu kluczem jest zaufanie, które można budować na różne sposoby. Jednym z nich jest dostęp do wiarygodnej i rzetelnej informacji. Posiadanie informacji jest podstawą funkcjonowania każdej jednostki gospodarczej, w tym również organizacji pozarządowej, choć w przypadku podmiotów trzeciego sektora jej roli nie sposób przecenić.

3. Sprawozdanie finansowe jako źródło informacji o organizacji pozarządowej

Sprawozdanie finansowe jako produkt końcowy systemu rachunkowości stanowi źródło informacji na temat sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego jednostki gospodarczej. Zapotrzebowanie na informacje zawarte w sprawozdaniach finansowych organizacji pozarządowych zgłaszają zarówno odbiorcy wewnętrzni (zarząd i członkowie), jak i użytkownicy zewnętrzni (darczyńcy, beneficjenci świadczeń, kredytodawcy, kontrahenci, organy państwowe, agendy rządowe czy społeczność lokalna). Zasadniczo obie grupy charakteryzuje ta sama potrzeba uzyskiwania informacji, w praktyce jednak sprawozdania finansowe kierowane są przede wszystkim do odbiorcy zewnętrznego. Wynika to z faktu, że zarząd organizacji pozarządowej ze względu na bezpośredni dostęp do ksiąg rachunkowych jest w mniejszym stopniu uzależniony od informacji zawartych w sprawozdaniu finansowym.

Ostatnie lata obfitują w nowe regulacje w zakresie sprawozdań finansowych organizacji pozarządowych w Polsce. Zwłaszcza nowelizacje ustawy o rachunkowości z 2014, 2015 i 2016 roku przyniosły szereg bardzo istotnych zmian. Co do zasady organizacje pozarządowe, podobnie jak inne osoby prawne w Polsce, zobligowane są do prowadzenia ksiąg rachunkowych, tym samym przygotowania sprawozdania finansowego. Warto jednak w tym miejscu wspomnieć, że od 2015 roku ustawa o rachunkowości (2016, art. 2 ust. 5) dla niektórych organizacji pozarządowych stworzyła możliwość

zrezygnowania z prowadzenia ksiąg rachunkowych (a tym samym sporządzania sprawozdania finansowego) na rzecz uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów. Możliwość zastosowania uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów dotyczy jednak tylko pewnej ściśle określonej grupy podmiotów, czyli organizacji pozarządowych, które działają w sferze zadań publicznych, nie prowadzą działalności gospodarczej, nie posiadają statusu organizacji pożytku publicznego, osiągają przychody wyłącznie z określonych źródeł oraz w poprzednim roku osiągnęły przychody nie wyższe niż 100 tys. zł.

Punktem wyjścia dla każdej organizacji pozarządowej prowadzącej księgi rachunkowe jest sprawozdanie finansowe składające się z trzech elementów: bilansu, rachunku zysków i strat oraz informacji dodatkowej. Do 2016 roku organizacje pozarządowe mogły sporządzać sprawozdanie finansowe zgodnie z załącznikiem nr 1 (wzór sprawozdania finansowego dla jednostek innych niż banki, zakłady ubezpieczeń, zakłady reasekuracji), zgodnie z załącznikiem nr 4 (wzór sprawozdania finansowego dla jednostek mikro) lub według załącznika nr 5 (wzór sprawozdania finansowego dla jednostek małych). Warto przypomnieć, że warunkiem zastosowania uproszczeń przewidzianych dla jednostek mikro lub małych była decyzja w tej sprawie organu zatwierdzającego sprawozdanie finansowe (np. walnego zgromadzenia członków stowarzyszenia, rady fundacji czy organu nadzoru). Brak takiej decyzji oznaczał konieczność stosowania ustawy o rachunkowości na zasadach ogólnych.

Od 2017 roku organizacje pozarządowe obowiązują nowy wzór sprawozdania finansowego, który został zawarty w nowo utworzonym załączniku nr 6 do ustawy o rachunkowości (Ustawa, 2016, art. 1 ust. 5 pkt a). Warto podkreślić, że zakres przedmiotowy sprawozdania finansowego pozostał niezmienny, to znaczy obejmuje on tak jak do tej pory bilans, rachunek zysków i strat oraz informację dodatkową. Zmianie uległa natomiast struktura poszczególnych elementów – nowy wzór sprawozdania finansowego dedykowany jest bowiem organizacjom pozarządowym i uwzględnia specyfikę ich działalności. W przypadku organizacji pozarządowych, które uznają nowy model sprawozdania finansowego za niewystarczający, ustawodawca dopuścił możliwość fakultatywnego zastosowania załącznika nr 1 do ustawy (aby organizacja pozarządowa mogła z niej skorzystać, niezbędne jest podjęcie formalnej decyzji w tej sprawie).

Waga i znaczenie sprawozdań finansowych w dzisiejszych czasach nie budzą większych wątpliwości. Niestety ostatnie lata dowiodły, że informacje prezentowane w formie sprawozdań finansowych nie zawsze są wiarygodne, a część z nich obarczona jest niepewnością i posiada spekulacyjny charakter (Czaja-Cieszyńska, 2010, s. 25). Dzieje się tak mimo funkcjonowania wypracowanego przez dziesięciolecia systemu kontroli i nadzoru nad rachunkowością oraz mimo zagrożenia odpowiedzialnością karną za nieprawidłowości księgowo (Gut, 2006, s. 1). Bezradność w tym zakresie obnażono już w 2001 roku, kiedy to ujawniono spektakularne bankructwo Enronu, oraz w 2002 roku, gdy ogłoszono upadłość takich korporacji, jak Tyco, WordCom czy Adelphia. Oczywiście oszustwa finansowe nie są zjawiskiem wyłącznie amerykańskim i charakterystycznym tylko dla biznesu. Problem ten ma wymiar ponadnarodowy i międzysektorowy. Tym

niemniej sprawozdanie finansowe, przedstawiając całościowy obraz jednostki gospodarczej, to jest majątek, kapitały, wielkość wyniku finansowego i stan środków pieniężnych, jest praktycznym narzędziem pozwalającym jego użytkownikom na uporządkowanie informacji finansowych oraz szybką ich analizę (Świdarska, 2008, s. 2–1). Także w kontekście podmiotów trzeciego sektora.

4. Użyteczność sprawozdań finansowych w procesie fundraisingu

Organizacje pozarządowe, które w sposób świadomy i przemyślany zdecydują się na prowadzenie ksiąg rachunkowych oraz sporządzanie i publikowanie sprawozdań finansowych, mogą wykorzystać ten fakt w fundraisingu na trzy sposoby. Po pierwsze, dostęp do informacji umacnia przekonanie, że organizacja pozarządowa uczciwie i racjonalnie wykorzystuje otrzymane fundusze, co ułatwia pozyskanie nowych środków (np. z tytułu darowizn od osób fizycznych czy 1% podatku dochodowego na rzecz organizacji pożytku publicznego). To, jak kruche jest zaufanie Polaków do organizacji pozarządowych, pokazują wyniki badań przeprowadzonych przez Stowarzyszenie Klon/Jawor. O uczciwości organizacji pozarządowych przekonana jest tylko 1/4 Polaków, niemal połowa badanych (48%) podaje uczciwość organizacji pozarządowych w wątpliwość, będąc zdania, że często dochodzi w nich do nadużyć i prywaty (Stowarzyszenie Klon/Jawor, 2015, s. 34). W tym kontekście rozliczenie się z prowadzonej działalności w postaci sprawozdania finansowego może być swego rodzaju wyrazem szacunku oraz odpowiedzialności za powierzone środki.

Po drugie, prowadzenie ksiąg rachunkowych pozwala na budowanie długofalowej, przejrzystej i opartej na wysokich standardach współpracy z biznesem (darczyńca korporacyjny). Nie bez znaczenia jest w tym kontekście obecna od wielu lat w Europie, ostatnio zyskująca na popularności także w Polsce, idea CSR. Społeczna odpowiedzialność biznesu rozumiana jako zobowiązanie do transparentnego i etycznego prowadzenia działalności według zasad zrównoważonego rozwoju (Adamczyk, 2009, s. 10) stanowi szerokie pole działania dla organizacji pozarządowych. Co ważne, współcześnie biznes przestaje być tylko dawcą funduszy w odpowiedzi na gorące prośby NGOs (z ang. *non profit organisations*), zaczyna natomiast traktować trzeci sektor jako partnera do działań społecznych i eksperta w tej dziedzinie (Kuraszko, Augustyniak, 2009, s. 75). To powoduje, że oczekiwania biznesu wobec organizacji pozarządowych są coraz wyższe i coraz bardziej różnorodne, również w zakresie jakości i ilości prezentowanych informacji. Organizacje pozarządowe, aby sprostać tym wyzwaniom, powinny uświadomić sobie potrzebę i celowość prowadzenia ksiąg rachunkowych, a publikowanie sprawozdań finansowych postrzegać jako narzędzie komunikacji.

I wreszcie po trzecie, sporządzanie sprawozdania finansowego może stanowić element przewagi konkurencyjnej wśród podmiotów trzeciego sektora. Interesariusze nie wszystkich organizacji pozarządowych w Polsce mają bowiem równie łatwy dostęp

do informacji. Wynika to faktu, że niektóre organizacje pozarządowe mogą zrezygnować z prowadzenia ksiąg rachunkowych na rzecz uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów. Wskutek tego zarówno jakość, jak i ilość prezentowanych informacji jest dalece niewystarczająca oraz obciążona wysokim ryzykiem nadużyć. To z kolei może doprowadzić do sytuacji, w której organizacje pozarządowe stosujące uproszczoną ewidencję przychodów i kosztów będą traktowane jako „obywatele drugiej kategorii”, co przyczyni się do ich finansowej dyskryminacji (utrudniony nadzór finansowy, pogorszenie relacji z otoczeniem, trudności aplikacyjne).

Podsumowanie

Stale rosnąca liczba inicjatyw społecznych powoduje, że czas spontanicznych prób zdobywania funduszy dawno minął. Praktyka gospodarcza dowodzi, że stosunkowo łatwo jest utworzyć nową organizację pozarządową, ale zdobycie funduszy na sfinansowanie jej działalności niejednokrotnie wykracza poza możliwości większości z nich. W sztuce pozyskiwania funduszy nie wystarczają już dobra wola i zapał. Dlatego w celu utrzymania się „na rynku” organizacje pozarządowe coraz częściej dostrzegają potrzebę profesjonalizacji działań w sferze pozyskiwania środków finansowych.

Siłą napędową fundraisingu jest budowanie trwałych relacji z otoczeniem. Kluczowa w budowaniu relacji z darczyńcami jest transparentność prowadzonych działań. Niestety w przypadku małych organizacji pozarządowych, które prowadzą uproszczoną ewidencję przychodów i kosztów, dostęp do informacji jest nie lada wyzwaniem. Mając świadomość, że wiarygodność organizacji pozarządowej buduje się na fundamencie konkretnych i jasnych informacji dotyczących sposobu jej działania, organizacja pozarządowa może i zdaniem autorki powinna prowadzić księgi rachunkowe i sporządzać sprawozdanie finansowe. Przydatność sprawozdań finansowych w procesie fundraisingu wynika z trzech aspektów: umacnia przekonanie, że organizacja pozarządowa uczciwie wykorzystuje otrzymane fundusze, pozwala na budowanie długofalowej współpracy z biznesem oraz może stanowić element przewagi konkurencyjnej wśród podmiotów trzeciego sektora. Im większy zakres prezentowanych informacji, tym większe zaufanie oraz skuteczność w pozyskiwaniu nowych środków.

Bibliografia

- Adamczyk, J. (2009). *Społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw*. Warszawa: PWE.
- Czaja-Cieszyńska, H. (2010). Identyfikacja ryzyka w sprawozdaniu finansowym w kontekście wiarygodności generowanych informacji. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu*, 29, 21–30.
- Dziel, J. (2007). Recepta na kłopoty. *Piar.pl*, 12, 58–59.

- Głażewska, D., Schimanek, T., Tokarz, B. (2005). *Fundraising to sztuka. Dobre pomysły na pozyskiwanie funduszy w lokalnej społeczności*. Warszawa: Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce.
- GUS (2016). *Działalność stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji, społecznych podmiotów wyznaniowych oraz samorządu gospodarczego i zawodowego w 2014 r. – wyniki wstępne*. Warszawa. Pobrane z: <http://stat.gov.pl> (1.03.2017).
- Gut, P. (2006). *Kreatywna księgowość a fałszowanie sprawozdań finansowych*. Warszawa: C.H. Beck.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997. Dz.U. nr 78, poz. 483.
- Kuraszko, I., Augustyniak, S. (2009). *15 polskich przykładów społecznej odpowiedzialności biznesu*. Warszawa: Forum Odpowiedzialnego Biznesu.
- Leś, E. (2009). Rola trzeciego sektora w praktyce społecznej. W: G. Firlit-Fesnak, M. Szyłko-Skoczny (red.), *Polityka społeczna* (s. 361–372). Warszawa: PWN.
- O fundraisingu* (2017). Pobrane z: www.fundraising.org.pl (1.03.2017).
- Stowarzyszenie Klon/Jawor (2015). *Wizerunek organizacji pozarządowych*. Raport z badania. Warszawa. Pobrane z: <http://ngo.pl> (1.03.2017).
- Stowarzyszenie Klon/Jawor (2016). *Kondycja sektora organizacji pozarządowych 2015*. Warszawa. Pobrane z: <http://ngo.pl> (1.03.2017).
- Świdarska, A. (2011). Zarządzanie działaniami fundraisingowymi. W: A. Grzegorzczak (red.), *Fundraising w działalności organizacji pozarządowych* (s. 7–47). Warszawa: Wyższa Szkoła Promocji.
- Świdarska, G.K. (2008). Sprawozdanie finansowe jako źródło informacji jako źródło informacji. W: G.K. Świdarska, W. Więclaw (red.), *Sprawozdanie finansowe bez tajemnic. Rachunkowość finansowa w praktyce* (s. 2–1 do 2–29). Warszawa: Difin.
- Ustawa z 26.06.1974 – Kodeks pracy. Dz.U. 2016, poz. 1666.
- Ustawa z 6.04.1984 o fundacjach. Dz.U. 2016, poz. 40.
- Ustawa z 7.04.1989 – Prawo o stowarzyszeniach. Dz.U. 2017, poz. 210.
- Ustawa z 15.02.1992 o podatku dochodowym od osób prawnych. Dz.U. 2016, poz. 1888.
- Ustawa z 29.09.1994 o rachunkowości. Dz.U. 2016, poz. 1047.
- Ustawa z 24.04.2003 o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Dz.U. 2016, poz. 239.
- Ustawa z 11.03. 2004 o podatku od towarów i usług. Dz.U. 2016, poz. 710.
- Ustawa z 15.12.2016 o zmianie ustawy o rachunkowości. Dz.U. 2017, poz. 61.
- Walker, J.I. (2012). *A Fundraising Guide for Nonprofit Board Members*. New Jersey: John Wiley & Sons Inc.

THE USE OF THE FINANCIAL STATEMENTS OF NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS IN POLAND IN THE PROCESS OF FUNDRAISING

Keywords: third sector, non-governmental organizations, NGO, funding sources, fundraising

Summary. In Western countries, non-governmental organizations (NGOs) constitute an essential element of democracy and a foundation of a civil society. In Poland the development of the so

called third sector has also expanded in recent years. In 1997, there were over 27 thousand entities of this type, whereas today there are about 87.7 thousand of them (The Central Statistical Office, 2016, p. 7). Non-governmental organizations, similarly to other business entities, are obliged by the provisions of the law to prepare reports. However, in the case of these entities, the information function of financial reports is particularly important as it shapes the credibility of the organization and confirms the transparency of its activities. The aim of this article is to present the financial statement as a useful source of information about non-governmental organization, with special emphasis on the correlation between the quantity and quality of the presented information and effectiveness in the process of fundraising.

Translated by Hanna Czaja-Cieszyńska

Cytowanie

Czaja-Cieszyńska, H. (2017). Wykorzystanie sprawozdań finansowych organizacji pozarządowych w Polsce w procesie fundraisingu. *Ekonomiczne Problemy Usług*, 2 (127), 75–83. DOI: 10.18276/epu.2017.127-07.